

Nr 784

Av herr Larsson i Hedenäset m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 171, angående fortsatt samarbete mellan staten och Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 171 föreslås bemyndigande för Kungl. Maj:t dels att å statens vägnar godkänna den överenskommelse, som träffats mellan den av staten tillsatta förhandlingsdelegationen och TGO om fortsatt samarbete mellan staten och TGO i LKAB, dels ock att uppdraga åt de av staten valda ledamöterna i LKAB:s nuvarande styrelse att träffa avtal om anställning, om inköp eller förhyrning av lokaler samt om övriga förhållanden, som må föränledas av statens övertagande av bolagets ledning.

Departementschefen har i propositionen berört vissa specialfrågor rörande den framtida organisationen av LKAB, vilka tagits upp av bl. a. den särskilt tillsatta organisationskommittén för bolaget. De uttalanden som departementschefen därvid gör i frågorna om bolagets räkenskapsår och framtida avskrivningspolitik föränleder inga erinringar från vår sida. Däremot måste en avvikande mening redovisas i fråga om var bolagets huvudförvaltning lämpligen bör placeras.

Den föreslagna överenskommelsen innebär bl. a. att LKAB och TGO skall samverka i ett försäljningsbolag, som skall ha sitt säte i Stockholm. Genom att förlägga försäljningsorganisationen till Stockholm har man enligt departementschefen avsett att underlätta förbindelsen med malmköparna och de handelspolitiska kontakterna med den centrala förvaltningen. Överenskommelsen mellan staten och TGO om fortsatt försäljningssamarbete och samarbete i fråga om malmskeppningarna kommer enligt organisationskommitténs uppfattning att nödvändiggöra ett nära samarbete, innebärande praktiskt taget daglig kontakt, mellan LKAB:s huvudkontor, å ena, samt det nya försäljningsbolaget och TGO:s skeppningsorganisation, å andra sidan. Organisationskommittén anser, att det icke torde vara rationellt att försvåra ett sådant samarbete genom att förlägga LKAB:s huvudkontor å annan ort än Stockholm, där skeppningsorganisationen också är belägen. Departementschefen har helt anslutit sig till organisationskommitténs slutsatser i denna del.

Enligt den föreslagna omorganisationen av LKAB skall bolaget i fortsättningen självständigt idka gruvdrift. Bolagets nuvarande fyra lokalförvalt-

ningar — gruvförvaltningarna i Kiruna och Malmberget samt hamnförvaltningarna i Luleå och i Narvik — skall finnas kvar i oförändrad form. Vid bedömningen och avgörandet av frågan, om var bolagets huvudförvaltning lämpligen bör vara förlagd, synes oss det förhållandet att själva gruvdriften i sin helhet är koncentrerad till Norrbottens län böra tillmätas en avgörande betydelse. Malmtransporterna längs riksgränsbanan samt utskeppningen över Luleå och det Norrbotten närbelägna Narvik talar även för att gruvbolagets huvudförvaltning förläggas till länet. Det framstår under dessa betingelser som föga rationellt, om bolagets huvudkontor skall vara beläget 100 mil från det egentliga verksamhetsområdet.

Det måste i detta sammanhang också understrykas, att det ur hela samhällets synpunkt är synnerligen angeläget att söka åstadkomma en bättre balans i fråga om verksamheter och bebyggelse mellan Stockholm och landet i övrigt. Särskilt är det härvid av vikt, att det övre Norrlands intressen tillgodoses på ett mer tillfredsställande sätt. Den lämpligaste lösningen synes oss ur den synpunkten vara, att gruvförvaltningen förläggas till lämplig plats inom Norrbottens län.

Det kan ifrågasättas huruvida ej förutsättningarna för en lokalisering av LKAB:s huvudförvaltning till Norrbottens län underlättas genom att ett speciellt försäljningsbolag skall bildas. Detta kommer ju i fortsättningen att upprätthålla de internationella kontakterna, varför några menliga verkningar i detta hänseende knappast är att påräkna, därför att LKAB:s huvudkontor förläggas till Norrbotten. Att LKAB skall ha ett visst samarbete med försäljningsbolaget och TGO:s skeppningsorganisation synes oss icke vara tillräcklig anledning för att gruvbolagets huvudkontor förläggas till Stockholm. Möjligheter till erforderliga dagliga kontakter torde kunna stå till buds på annat sätt. Sålunda kan detta t. ex. ske genom att LKAB upprättar ett avdelningskontor i Stockholm. Liknande ordning tillämpas av andra bolag, som har sin huvudförvaltning i landsorten och en viss del av sin administrativa verksamhet knuten till Stockholm.

Det har med rätta i vissa sammanhang framhållits, att förekomsten inom Norrbottens län av en huvudförvaltning av den omfattning och med den kompetens, som det här torde bli fråga om, skulle betyda en väsentlig stimulans för länet. Samhörigheten mellan länet och LKAB skulle vidare främjas på ett bättre sätt än om ledningen för bolaget är långt borta med huvudkontoret förlagt till Stockholm. Skötseln av företaget torde även avsevärt underlättas genom den fortlöpande närmare kontakt som skulle ernås mellan lokalförvaltningarna och huvudkontoret, om detta senare förlades inom länet. Huvudkontorets förläggning inom länet skulle därjämte förvisso medföra en betydande stimulans för länets ekonomiska och industriella utveckling.

Ett förhållande som accentuerar denna frågas betydelse för Norrbottens län är den inverkan, som huvudkontorets placering har i fråga om den

kommunala beskattningen. För närvarande är sålunda 10 % av LKAB:s till kommunal beskattning skattepliktiga inkomst beskattningsbar på den plats, där huvudkontoret är beläget, d. v. s. i Stockholm. Detta framstår för oss som oriktigt. Ett företag, som uteslutande arbetar med exploaterandet av naturtillgångar inom Norrbottens län och vars verksamhet har en så dominerande betydelse för länets utveckling, bör ej till så stor del vara skattepliktigt i Stockholm.

Ur de synpunkter som ovan anförts framstår det för oss som välmotiverat, att riksdagen vid behandlingen av den förevarande propositionen uttalar, att LKAB:s huvudförvaltning förlägges till lämplig plats inom Norrbottens län. Utan att vilja föregripa den kompletterande utredning, som härvidlag kan vara påkallad, vill vi dock uttala att härvidlag Luleå för oss framstår som den plats, som i första hand bör komma i fråga.

Därest det vid riksdagsbehandlingen av denna fråga skulle visa sig, att vårt ovan framförda förslag om huvudkontorets placering ej vinner riksdagens bifall, synes oss de skattetekniska förhållanden som ovan omnämnts vara av den betydelse att i så fall ett särskilt uttalande härom från riksdagens sida framstår som synnerligen påkallat.

Som ovan nämnts finner vi det icke skäligt att 10 % av LKAB:s till kommunalskatt skattepliktiga inkomst skall vara beskattningsbar i Stockholm. Enligt gällande skattebestämmelser skall i normalfallet 5 % av inkomsten tillföras den kommun, där huvudkontor för rörelsen funnits. Genom den omorganisation av LKAB som föreslås med ett särskilt försäljningsbolag torde händanefter icke försäljningsarbete kunna beaktas i samma utsträckning som tidigare då det gäller bolagets huvudkontorsandel. Även med ett bibehållande av nuvarande skattelagstiftning synes därför huvudkontorsandelen i fortsättningen böra fastställas till 5 %.

Även en sådan jämkning som ovan antytts synes oss emellertid vara otillräcklig. Företaget är uteslutande för sin produktion beroende av naturtillgångar i Norrbotten. Det rör sig därtill om ett av landets största företag. Antalet skattekronor per invånare är synnerligen lågt i stora delar av Norrbotten. En förstärkning av i första hand Norrbottens läns landstings skatteunderlag skulle därför vara synnerligen välbehövlig. Vi vågar därför ifrågasätta, om det ej vore motiverat att hela LKAB:s skattepliktiga inkomst vore beskattningsbar endast i Norrbotten, eller i vart fall att den nuvarande huvudkontorsandelen, för den händelse bolagets huvudkontor icke förlägges inom länet, väsentligt reducerades, även utöver vad med nuvarande skattelagstiftning är möjligt. Frågan synes oss jämväl vara av den speciella natur och av sådan storleksordning att en särskild lagstiftning härutinnan vore väl motiverad.

Under åberopande av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 171 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att LKAB:s

huvudförvaltning må förläggas till lämplig plats inom Norrbottens län.

Därest så icke kan ske, får vi alternativt hemställa, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag senast till 1957 års riksdag, syftande till slopande av eller i vart fall skälig jämkning nedåt av LKAB:s huvudkontorsandel i fråga om den kommunala beskattningen.

Stockholm den 8 maj 1956

Harald Larsson
i Hedenäsel

Stig F. Hansson
i Önnarp

Fridolf Jansson
i Benestad

Nils G. Hansson
i Skegrie

Gunnar Larsson
i Luttra